

RA'ANANA COMMUNITY KOLLEL

Wishing a refuah shleimah to Bruce Abrams
Yehuda ben Vital

Torah Bytes

A weekly Dvar Torah on the Parsha by Rabbi Dovid Horwitz
and the Rabbanim of the Ra'anana Kollel
Miketz - Chanukah 5785

Shabbat Times
16:24 17:24

Issue 64

Parshar Mikeitz and the festival of Chanukah always overlap with each other, suggesting a deep connection between the message of Chanukah and the message of Mikeitz. Let's examine a theme of the parsha and then connect it to Chanukah.

Paroah dreamed a dream and needed someone to interpret it for him. His regular advisors were not able to interpret the dream to Paroah's liking. The butler then told Paroah about a "*na'ar ivri eved*", a young, Hebrew slave that was with him in jail who was able to interpret dreams.

Rashi explains that the butler, although he was indebted to Yosef for having interpreted his dream positively, described Yosef to Paroah in derogatory terms. He is a *na'ar*, a young fool who is not fit for greatness. He is an *ivri*, a Hebrew who isn't worldly and doesn't speak our language. He is a slave and is not befitting of royalty. Nevertheless, Paroah promoted him to royalty anyway.

We see from here that the wicked, even when they owe us their gratitude for the blessings we bring them, can't help stabbing us in the back and wishing us our downfall.

But what did the butler see in Yosef's behavior that caused him to think him a fool? That Yosef was a Hebrew and a slave was self evident, but why a fool?

The medrash brings a fascinating dialogue between the butler and Yosef while they were together in jail. Yosef had told the butler that he had been imprisoned by Potifar over nothing. The butler pried him for details and Yosef divulged to him that Potifar's wife wished to sleep with him! After denying her request multiple times, she threatened him that she would have him thrown in jail or even killed, if he would not give in to her request. Yosef of course refused and trusted in Hashem.

What did the butler take away from this exchange? "What a fool Yosef is! He could have had all of the wealth of Egypt and a beautiful woman to boot! What an idiot!" Yosef became the laughingstock of the prison for his behavior. But what the gentile butler calls foolishness, *na'arishkeit*, we call kedusha, holiness. What the gentiles call idiocy, we call tzidkut, righteousness!

Yosef teaches us the fundamental difference between righteousness and wickedness. The wicked seek to attain as much pleasure as possible in this world. Whether the pleasures he seeks is moral or immoral is irrelevant! To them, no normal person would risk his life

or freedom to stand by his morality. He will gladly give in to the advances of a beautiful woman, especially if it will grant him riches and further pleasures. Yosef is referred to as Yosef Hatzaddik! He is the quintessential righteous man, who puts Hashem and morality above everything else. He is willing to risk all physical freedoms and comforts so as not to compromise his spirituality.

This in essence is the difference between Tzion, Jewish culture, and Yavan, Greek culture. The war of Chanukah was not a war of physical survival. The Greeks were not out to kill the Jews as was in the time of Haman and Achashveirosh! Whereas Haman was out to kill the body of the Jew, Greece sought to kill the soul of the Jew!

If we take the words tzion and yavan, we will notice a fascinating thing. The word tzion, spelled צִיּוֹן, is actually yavan with the tzaddik!

In other words, yavan, Greece, is everything that Judaism would be if it weren't for the tzaddik. Judaism extols wisdom and Greece extols wisdom. The greatest philosophers were either Jewish or Greek! What the Rambam was to Jewish culture, Aristotle was to Greek culture. The difference is that Greek philosophy taught the world to indulge the body, to live for today, and Judaism teaches us to indulge the soul, to live for tomorrow, for the world to come!

This idea explains why it is that Hashem chose to perform an amazing miracle for a seemingly small objective. In the past, Hashem would perform miracles in order to save the Jewish people from destruction. The Egyptians tried to destroy us bodily, so Hashem stepped in and performed miracles to save us. So too, Haman tried to destroy us bodily, and Hashem sent miracles to save us. Today, Hamas, Iran, Yemen, Iraq and Lebanon send missiles to destroy us and Hashem performs miracles to save us!

We celebrate Chanukah for the miracle that Hashem performed, that one day's worth of oil lasted for eight days, the time that they needed to produce new, pure oil. But why would Hashem perform such a miracle? It was not needed to save us. We were not in danger of bodily destruction that we needed such a miracle. Why did Hashem deem it necessary that we light with pure oil for those eight days, a need that required Hashem to keep the one lasting so long?

The answer is that we were waging a spiritual war. We were fighting against Greek culture. We were telling the people that we are the tzaddik of the world. We turn yavan into tzion by placing the tzaddik at the front. Yes it is fine to embrace philosophy and wisdom and culture, as long as the governing force, the primary goal is tzaddik, righteousness and spiritual growth. We live for our spirit and not for our bodies! Hashem needed to perform a miracle to show us that the goal of becoming a tzaddik is something worth living for and worth dying for. When we light for eight nights, we remind ourselves that Yosef was not a *na'ar*; he was nobody's fool. He was Yosef Hatzaddik!

Thank G-d It's Friday

Topic of the Week
Halachos of Shabbos Chanukah

RCK 7:00 Shacharit

Shiur **7:40 am**

Holy Bagel

In memory of Stanley David Cohen Ben Reuven z"l

Raanana Community Kollel
wishes you a

Happy Hanukkah

Torah Bytes

דבר תורה שבועי מפי רבני הכולל הקהילתי ברעננה
פרשת "וישב" חנוכה התשפ"ה

זמני השבת

16:24

17:24

גליון 64

להצלחת צבא ההגנה לישראל וכוחות הביטחון

שאל את הרב ראש בית המדרש הרב שבת יגל שליט"א

בכך. ויש המתפללים מוקדם מטעמי נוחיות, בגלל הלחץ של זמן הדלקת הנרות הסמוך לזמן תפילת מנחה, וחוששים שאם לא יתפללו מוקדם לא יגיעו בזמן לתפילת מנחה הרגילה בבית הכנסת. וממוצא הדברים אתה למד שמי שלא הספיק להתפלל מנחה מוקדם, לא יתפלל ביחידות כדי להקפיד שתפילת מנחה תהיה קודם הדלקת הנרות, אלא ידליק נרות ולאחר מכן ילך לבית הכנסת להתפלל תפילת מנחה בזמן הרגיל - במניין.

והתורה מתארת דבר מדהים - הוא לאט לאט הולך ומתקדם בבית של פוטיפר עד שפוטיפר ממנה את יוסף להיות המנהל הראשי שאחראי על כל הבית. ושוב הדברים מסתבכים - יוסף מוצא את עצמו מושלך לבור הכלא כאחרון הפושעים. וגם שם התהליך שקרה אצל פוטיפר חוזר על עצמו - עד ש'שר בית הסוהר' ממנה את יוסף אחראי על כל האסירים. וגם לאחר פתרון החלום ועלייתו לגדולה הוא לא ממנה מישהו ומחפש חברת כח אדם. התורה מתארת איך יוסף מנהל בפועל את המבצע הגדול והמורכב ביותר בהיסטוריה לשימור ואיחסון מזון, ולאחר מכן חלוקתו. הכל בפיקוחו הצמוד עד לפרטי פרטים. כלומר; בכל מקום שיוסף מגיע אליו הוא לוקח אחריות יוזם ומנהיג. כי למרות שהוא יודע ש"עוד יבוא יום ואני יהיה מלך". ובדואות שזה יקרה וכל מה שנשאר לברר זה רק איך ומתי. הוא יודע עוד משהו, שאם הוא יישב בצד ורק יחכה שהיום הזה יגיע - אז היום הזה לא יגיע! כי גם אם בחלום [בנבואה] כבר הראו לך שאתה כבר מלך, אם לא תעשה עם הידע הזה משהו ותפעל לממש אותו אז החלום הזה יישאר חלום.

אז גם אם כרגע אני בבית הסוהר ויש פער מאוד משמעותי בין החלום למציאות, אבל כרגע מה אני כן יכול לעשות, ואת מה שאני כן יכול לעשות אני אעשה בצורה הכי טובה שאני יכול. כי רק זה מה שיכול לקדם אותי.

להמחיש את זה; יש פסוק במגילת אסתר, בשיא החושך בעומק הגזירה לאחר שמרדכי שומע על גזירת המן. ומרדכי מבקש מאסתר ללכת למלך ואסתר חוששת. מרדכי אומר לה "כי אם הִפְרַשׁ תִּפְרָשִׁי בְּעֵת הַזֹּאת רַחֵם וְהַצֵּלָה יַעֲמֹד לַיהוּדִים מִמָּקוֹם אֲחֵר" - כי מרדכי בטוח שעם ישראל יינצל והשאלה היא רק איך. אז לכאורה מה הפאניקה? מדוע הוא מצווה על אסתר ללכת לאחשוורוש במסירות נפש? התשובה היא שגם כשיש לך הבטחה ש"נצח ישראל לא ישקר", אתה לא יכול לשבת בצד ולחכות שמשהו יקרה. המחויבות שלך היא לנסות לפתור את המצב עם כל הכוחות וכל הכלים שיש לך, ההבטחה לא משחררת ממך שום מחויבות אמיתית לפתור בדרך שלך את הבעיה. והסייעתא דשמיא תבוא רק אחרי. מפי זרעו, ושלצאת למלחמה מול הצבא היווני זה כנראה לא הרעיון הכי מוצלח שיש. אבל במציאות הנוכחית מה אנחנו כן יכולים לעשות? לצאת להילחם - אז מה שאנחנו נעשה! "מי לה' אלי" המסר עבורנו מיוסף הוא פשוט אבל מחייב "וברכתך בכל אשר תעשה". בשביל שדברים טובים יקרו צריך להתחיל לפעול אותם וההמשך "לא-ל גומר עלי" הקב"ה כבר ישלים.

ומעטים ינצחו רבים או שפרעה יחלום חלום או אחשוורוש לא יישן בלילה. אבל אנחנו צריכים לעשות את כל מה שאנחנו יכולים. כי מהרגע שעשית את כל מה שאתה יכול, משם זה כבר בידיים של ה'.

שאלה: האם בערב שבת חנוכה יש להקפיד להתפלל מנחה קודם הדלקת הנרות? **תשובה:** בפוסקים מוזכר כי לכתחילה יש להתפלל מנחה מוקדם, וזאת משום שתי סיבות:

א) תרתי דסתרי - אם ידליק קודם ואחר כך יתפלל מנחה, ייראה הדבר כתרתי דסתרי שהדלקת הנרות שייכת ליום השבת, ואילו תפילת מנחה שייכת ליום שיש. ב) בבית המקדש קודם הקריבו קרבן התמיד של בין הערביים ורק לאחר מכן הדליקו את המנורה, ולכן יש להקדים תפילת מנחה שהיא כנגד הקרבת קרבן התמיד ורק לאחר מכן להדליק את הנרות שהן זכר לנס שנעשה במנורה בבית המקדש. והנה טעמים אלו לא שייכים דווקא לערב שבת חנוכה, אלא לכל יום, אלא שבכל יום אינו שכיח ומצוי שאדם מדליק נרות חנוכה קודם השקיעה, ורק בערב שבת חנוכה שזמן ההדלקה הוקדם - הלכה זו שכיחה ומצויה. אמנם יש מהפוסקים שפקפקו בטעמים אלו, שהחשש של 'תרתי דסתרי' אינו מובן, וכמו שלא מצינו שגבר אינו יכול להדליק נרות שבת ולאחר מכן להתפלל מנחה, וכן באשר לטעם השני הרבה הלכות בהדלקת נרות חנוכה שאינן תואמות לסדר הדלקת הנרות בבית המקדש וכגון הלכה זו שכל השמנים כשרים להדלקת נרות חנוכה, ואילו הדלקת המנורה כשרה רק בשמן זית. ולכן על אף שיש בזה אכן עניין לכתחילה להתפלל מנחה מוקדם בערב שבת חנוכה כי כן יצא הדבר מפי הפוסקים אשר מפיהן אנו חיים, ה"ה החיד"א, הפרי מגדים, המשנה ברורה, והבן איש חי, מכל מקום רבים וטובים נוהגים להתפלל גם בערב שבת חנוכה בזמן הרגיל סמוך לשקיעה כבשאר שבתות השנה, ואין לפקפק

מה אני כן יכול

הרב משה אריאל מרגי שליט"א

אף אחד מהחרטומים לא מצליח לפתור את החלום של המלך. היו כמה רעיונות לא רעים - שהמלך יוליד שבע בנות ואח"כ הוא יקבור אותן ועוד פתרונות בכיוון הזה - אבל את כל הרעיונות פרעה פוסל על הסף, הרגיש לו שהפעם הם לא בכיוון. עד שהגיע יוסף! השאלה היא מה בדיוק יוסף הבין ששאר החרטומים פיספסו? ומה פתאום הוא מתחיל לתת גם עצות - שצריך להפקיד פקידים ולאגור מזון - הרי ביקשו ממנו רק לפתור את החלומות אז מה פתאום הוא גם נותן פתרונות? התשובה לכך נעוצה בשאלה מה תפקידו של המלך ומי ראוי להיות מלך. במצרים - בחירת המלך היתה נעשית בצורה די משונה. פרעה למשל התמנה למלך לא בגלל שהיה שליט רב חסד או גיבור - אלא רק בגלל שהוא ידע הרבה שפות! כלומר התפיסה המצרית היא שהמלך זה תפקיד שאין במהותו אחריות על כל העם. אלא תפקיד ייצוגי בלבד. והמלך הוא הכבוד של העם כמובן אך תפקידו העיקרי הוא לייצר קשרים עם העמים השכנים - ולכן ידיעת שפות היא הדבר המרכזי בבחירה של המלך. לכן החרטומים הציגו פתרונות במרחבו הפרטי של פרעה, כי אין קשר בין מה שהמלך חולם לעתיד האומה כולה.

כשיוסף הגיע הוא שינה בדיוק את התפיסה הזאת. יוסף טוען שחלום של מלך זה חלום של כל האומה! כי הגדרת תפקידו של המלך הוא: שהמלך הוא לבו וראשו של העם, וממילא גם הפתרון חייב להיות במסגרת כלל העם המצרי כולו!

ומהסיבה הזאת בדיוק הוא גם המשיך ונתן את העצה איך להתגבר על הרעב - כי כל הסיבה שפרעה ראה את החלום זה בשביל שהוא יפעל ויעשה הכל בכדי למנוע את הרעב. כי הרי המלך הוא הראש של העם - ולכן זכותו וחובתו לדאוג לכל העם! ה"ויכוח" מה תפקידו של המלך ממשיך גם לאחר מכן כשפרעה מקבל את דברי יוסף במלואם ומסכים לפתרון החלום, אבל במקום שזה יניע אותו לקחת אחריות וליזום הצלה לכולם, הוא פשוט מעביר מעביר ליוסף את כל האחריות ומשאיר לעצמו רק את הכבוד והשררה. כי לפרעה אין באמת שום חשק ליזום ולהניע, לקחת אחריות ולתפעל מערכות, הוא מעוניין להישאר זה שנמצא למעלה נהנה מהכבוד אבל לא מתאמץ הרבה. כשנעמיק ברעיון הזה נשים לב שזה בעצם כל המהות של יוסף מתחילת הסיפור שלו. שהרי כשיוסף היה נער הוא חלם חלום א-פילו שניים, שיבוא יום והוא יהיה מלך! וזה ברור לו. כי זה לא סתם חלום, הוא מרגיש שזה בעצם סוג של נבואה, והוא צודק שהרי יעקב גם חושב כך.

רק שהדברים לא בדיוק מסתדרים בשום צורה. והוא מוצא את עצמו נמכר לחיי עבדות בארץ זרה.